

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze,
ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz ustawy o Bankowym
Funduszu Gwarancyjnym
(druk nr 437)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Zgodnie z uzasadnieniem do rządowego projektu ustawy, nowelizacja ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze jest wynikiem dokonanej analizy dotychczasowego obowiązywania tej ustawy pod kątem efektywności, skuteczności i poprawności obowiązujących rozwiązań. Ustawa dokonuje licznych zmian zarówno o charakterze merytorycznym (podyktowanych potrzebami praktyki), jak i techniczno-legislacyjnym. Istotna część zmian zmierza do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych, które wyniknęły w praktyce stosowania przepisów ustawy oraz koreluje rozwiązania nowelizowanej ustawy z innymi ustawami (w celu zapewnienia dostatecznej spójności systemu prawa).

Ponadto ustawa dokonuje zmian dostosowujących system prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 września 2007 r. – sygn. akt SK 4/06 (wyrok stwierdzał niezgodność z Konstytucją art. 82 tej ustawy w zakresie braku sądowej kontroli zgodności z prawem postanowienia sędziego-komisarza w przedmiocie stwierdzenia niedopuszczalności wpisu hipoteki lub zastawu w księdze wieczystej lub właściwym rejestrze) oraz wyroku z dnia 14 marca 2006 r. – sygn. akt SK 4/05 (wyrok stwierdzał niezgodność z Konstytucją art. 109 tej ustawy w zakresie braku sądowej kontroli zgodności z prawem postanowienia sędziego-komisarza zarządzającego wypowiedzenie umowy najmu lub dzierżawy nieruchomości upadłego).

Dokonywane przez ustawodawcę zmiany zmierzają w szczególności do (ze względu na dużą liczbę zmian dokonywanych opiniowaną ustawą katalog sformułowany ma jedynie przykładowy charakter):

- 1) ułatwienia prowadzenia postępowań naprawczych przez przedsiębiorców, którzy są zadłużeni w niewielkim stopniu i których zadłużenie nie ma charakteru trwałego – dodawany art. 12 ust. 3;
- 2) usprawnienia postępowania w przypadku, jeżeli dłużnik nie ma zdolności procesowej i nie działa za niego przedstawiciel ustawowy oraz w przypadku śmierci dłużnika po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości – dodawany art. 26¹;
- 3) przyjęcia rozwiązania, w myśl którego sąd będzie dokonywał zabezpieczenia majątku dłużnika z urzędu jedynie w przypadku, gdy z wnioskiem o ogłoszenie upadłości wystąpił dłużnik – nowelizacja art. 36 i art. 38;
- 4) przyjęcia rozwiązania, iż przedsiębiorca po ogłoszeniu upadłości występować będzie w obrocie pod dotychczasową firmą z dodaniem oznaczenia "w upadłości likwidacyjnej" albo "w upadłości układowej" – dodawany art. 60¹;
- 5) wprowadzenia obowiązku sporządzenia uzasadnienia dla postanowienia sędziego-komisarza w przedmiocie wyłączenia z masy upadłości – nowelizacja art. 73 ust. 6;
- 6) wprowadzenia zasady, zgodnie z którą w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu zarząd masy upadłości zachowuje upadły – nowelizacja art. 76 ust. 1;
- 7) ochrony wierzycieli małżonka upadłego dłużnika w przypadku, gdy małżonek ten prowadzi odrębnie działalność gospodarczą lub zawodową – dodawany art. 124 ust. 5;
- 8) ułatwienia ustalenia ostatecznego planu podziału funduszy masy upadłości – zmiana art. 165 ust. 3 i 4;
- 9) przyznania sądowi upadłościowemu kompetencji do odwoływania syndyka, nadzorcy sądowego oraz zarządcy – nowelizacja art. 170 i art. 172;
- 10) przyjęcia zasady, iż syndyk obowiązany jest podejmować działania z należytą starannością, w sposób umożliwiający optymalne wykorzystanie majątku upadłego; zrezygnowano z przepisów ograniczających zatrudnianie pracowników przez syndyka – nowelizacja art. 179;
- 11) wyeliminowania sprzeczności w przepisie określającym kompetencje rady wierzycieli do wyrażania zgody na czynności dokonywane w postępowaniu upadłościowym – nowelizacja art. 206;

- 12) stworzenia podstaw do określenia przez praktykę wydatków postępowania składających się na koszty postępowania upadłościowego; zrezygnowano z enumeratywnego wyliczenia wydatków – nowelizowany art. 230;
- 13) przyjęcia zasady, iż jedynie należności ze stosunku pracy umieszczane są na liście wierzytelności z urzędu – nowelizacja art. 237;
- 14) przyjęcia zasady, iż w postępowaniu upadłościowym z możliwością zawarcia układu zgłoszenie wierzytelności po terminie nie wstrzymuje czynności postępowania, w szczególności nie jest przeszkodą do odbycia zgromadzenia wierzycieli i przyjęcia układu – dodawany art. 252 ust. 3;
- 15) wskazania, kto przeprowadza likwidację masy upadłości w przypadku, gdy układ przewiduje likwidację majątku według przepisów ustawy; przyjęto, że w takim przypadku osoba przeprowadzająca likwidację powinna być wyznaczona w układzie – dodawany art. 271 ust. 2;
- 16) przyjęcia rozwiązania, że głosowanie nad układem będzie się odbywało w grupach wierzycieli, jeżeli sędzia-komisarz tak postanowi; dotychczas głosowanie w grupach było zasadą – zmiana art. 278;
- 17) dodania przepisu określającego sposób restrukturyzacji zobowiązań niepieniężnych w drodze układu – nowelizacja art. 279;
- 18) przyjęcia zasady, iż na zgromadzeniu wierzycieli można głosować tylko takie zmiany i uzupełnienia do propozycji układowych, które są bardziej korzystne dla wierzycieli – nowelizacja art. 283 ust. 3;
- 19) uproszczenia procedury zatwierdzania układu – nowelizacja art. 287 ust. 3;
- 20) dokonania korekty kolejności zaspokajania należności z funduszków masy upadłości – nowelizacja art. 342;
- 21) dopuszczenia zaspokajania części kosztów postępowania upadłościowego z sumy uzyskanej z likwidacji obciążonego przedmiotu – nowelizacja art. 345 ust. 1;
- 22) przyjęcia zasady, iż sąd może odstąpić od orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli sąd upadłościowy oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości i zezwolił na wszczęcie postępowania naprawczego, w trybie nowelizowanego art. 12 – nowelizacja art. 373 ust. 2;
- 23) wyeliminowania przepisu, który przewidywał, iż w przypadku uprawomocnienia się postanowienia sądu zakazującego wszczęcia postępowania naprawczego niedopuszczalne jest ponowne złożenie oświadczenia o wszczęciu postępowania naprawczego przez tego samego przedsiębiorcę – nowelizacja art. 494 ust. 4.

Zmiany w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym są konsekwencjami nowelizacji ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze. Dodatkowo zmiana art. 41 pkt 4 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym precyzuje zakres informacji zamieszczanych w dziale 4 rejestru przedsiębiorców w związku z postępowaniem zabezpieczającym przed ogłoszeniem upadłości.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 34. posiedzeniu w dniu 23 stycznia 2009 r. w oparciu o dwa projekty: rządowy (druk sejmowy nr 654) oraz senacki (druk sejmowy nr 437). W związku z tym, że rozwiązania zawarte w projekcie senackim (zmierzał on do wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 września 2007 r. – sygn. Akt 4/06) uwzględnione zostały w projekcie rządowym, ustawa uchwalona przez Sejm oparta jest na tym ostatnim przedłożeniu. W trakcie prac w Sejmie nie dokonano zmian, które w zasadniczy sposób wpływają na kształt regulacji proponowany w przedłożeniu rządowym.

III. Uwagi szczegółowe

- 1) tytuł ustawy – mając na względzie kolejność, w jakiej ustawodawca dokonuje zmian w poszczególnych ustawach nasuwa się pytanie, dlaczego tytuł ustawy nie odzwierciedla tej kolejności. Tytuł ustawy sformułowany w ten sposób jest niezgodny z przyjętą praktyką legislacyjną dotyczącą formułowania tytułu ustawy zmieniającej.

Propozycja poprawki:

- tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:

"o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym";

- 2) art. 1 pkt 43 – formuła zastosowana w zdaniu wstępnym przepisu zmieniającego sugeruje, że najwyższą jednostką systematyzacyjną ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze jest dział (analogiczna uwaga dotyczy zdania wstępnego w art. 1 pkt 102 oraz zdania wstępnego w art. 1 pkt 129). Zgodnie z systematyką nowelizowanej ustawy najwyższą jednostką systematyzacyjną jest część, która dzieli się na tytuły, które z kolei dzielą się na działy i w dalszej kolejności na rozdziały i oddziały. Przyjęta formuła sugeruje również, że w przytoczonym rozdziale 1 znajduje się art. 137, co nie jest prawdą. Mając na

względnie precyzję przepisu zmieniającego, w tym jego adekwatność do systematyki zmienianej ustawy należałoby wprowadzić niżej zaproponowane poprawki.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 43 w zdaniu wstępnym wyrazy "tytułu III działu V w rozdziale 1 po art. 137" zastępuje się wyrazami "w tytule III w dziale V w rozdziale 1 przed art. 138";
- w art. 1:
  - a) w pkt 102 w zdaniu wstępnym wyrazy "tytułu VII" zastępuje się wyrazami "w tytule VII",
  - b) w pkt 129 w zdaniu wstępnym wyrazy "tytułu II" zastępuje się wyrazami "w tytule II";

- 3) art. 1 pkt 49, art. 146 ust. 3 – w związku z nowym brzmieniem art. 146 ust. 3 nasuwa się pytanie, czy przepis ten w zakresie, w jakim dopuszcza po dniu ogłoszenia upadłości wykonanie - wydanego przed ogłoszeniem upadłości dłużnika - postanowienia o zabezpieczeniu **roszczenia o zamianę uprawnień** objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę, jest zgodny z wolą ustawodawcy. Być może zgodne z ratio legis jest objęcie tym wyjątkiem roszczeń o rentę z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę. Wnioskowanie takie potwierdza fakt przyznania przez ustawodawcę w innych przepisach ustawy szczególnej pozycji rencie z tytułu zamiany uprawnień, o których mowa wyżej (np. art. 139 ust. 2 w nowym brzmieniu, czy też art. 141 ust. 2 w nowym brzmieniu), a nie roszczeniu o samą zamianę tych uprawnień. W przypadku, jeśli wolą ustawodawcy byłoby objęcie przepisem roszczeń o rentę, a nie roszczeń o zamianę konieczna jest niżej zaproponowana poprawka.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 49, w art. 146 w ust. 3 wyraz "zamianę" zastępuje się wyrazami "rentę z tytułu zamiany";

- 4) art. 1 pkt 57, art. 180 ust. 1 – w celu ujednolicenia terminologii ustawy we wskazanym przepisie należałoby dokonać niżej zaproponowanej zmiany redakcyjnej.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 57, w ust. 1 wyrazy "sędziego komisarza" zastępuje się wyrazami "sędziego-komisarza";

- 5) art. 1 pkt 69, art. 230 ust. 2 – w przepisie tym formułując przykładowy katalog wydatków, które składają się na koszty postępowania upadłościowego, ustawodawca wskazuje m.in. na wynagrodzenie i wydatki **zarządcy masy**. Mając na uwadze inne przepisy ustawy, w tym przede wszystkim zawarte w części 1 w tytule IV w dziale II – *Syndyk, nadzorca sądowy, zarządca i ich zastępcy*, należy stwierdzić, że w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu powołuje się zarządcę, a nie zarządcę masy. W związku z tym, dążąc do zapewnienia konsekwencji terminologicznej w ustawie należałoby rozważyć niżej sformułowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 69, w art. 230 w ust. 2 wyrazy "zarządcy masy" zastępuje się wyrazami "zarządcy";

- 6) art. 1 pkt 78, art. 262 – z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, że wolą wnioskodawcy jest uchylenie w art. 262 ust. 3, a tym samym przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym "w postępowaniu co do wierzytelności zgłoszonych po terminie zastosowanie znajdują wszelkie przepisy o sporządzaniu listy wierzytelności" (uzasadnienie do projektu ustawy, str. 89, druk sejmowy nr 654). Czy zatem zgodne z wolą ustawodawcy jest pominięcie w ustawie zmiany polegającej na uchyleniu art. 262 ust. 3. Jeśli nie, należałoby wprowadzić niżej zaproponowaną poprawkę.

Propozycja poprawki (przy założeniu, że wola ustawodawcy jest zgodna z treścią uzasadnienia):

- w art. 1 w pkt 78 w zdaniu wstępnym po wyrazach "art. 262" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako tiret pierwsze i dodaje się tiret drugie w brzmieniu:
"- uchyla się ust. 3;"

- 7) art. 1 pkt 86, art. 278 wprowadzenie do wyliczenia – ustawodawca wprowadza zasadę, iż głosowanie nad układem będzie się odbywało w grupach wierzycieli, tylko w przypadku gdy sędzia-komisarz tak postanowi. Mając na względzie dostateczną precyzję języka prawnego oraz dążąc do wyeliminowania ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych, należałoby jednoznacznie wskazać podmiot sporządzający odrębne listy uprawnionych do głosowania wierzycieli. Przyjmując, że podmiotem tym będzie sędzia-komisarz proponuje się poniższą poprawkę.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 86, w art. 278 w zdaniu wstępnym wyrazy "sporządza się" zastępuje się wyrazami "sporządza on";

- 8) art. 1 pkt 90, art. 285 ust. 2 – mając na względzie, że w art. 278 ustawodawca zastąpił dotychczasowe określenie "listy wierzycieli, obejmujące poszczególne kategorie ich interesów" określeniem "odrębne listy uprawnionych do głosowania wierzycieli, obejmujące poszczególne kategorie interesów" oraz dążąc do zapewnienia spójności terminologicznej w ramach ustawy, należałoby w art. 285 ust. 2 posłużyć się nazwą instytucji w kształcie przyjętym w podstawowym dla niej przepisie (art. 278). W związku z powyższym proponuje się przyjęcie niżej zaproponowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 90, w art. 285 w ust. 2 po wyrazie "listą" dodaje się wyrazy "uprawnionych do głosowania";

- 9) art. 1 pkt 100, art. 313 ust. 2 – uzasadnienie do projektu ustawy stanowi, że zmiana w art. 1 pkt 100 ustawy nowelizującej jest konieczna, ponieważ "obecna regulacja art. 313 ust. 2 in fine jest niekorzystna dla nabywcy nieruchomości w postępowaniu upadłościowym, gdyż wykreślenie znajdujących się na nieruchomości obciążeń następuje dopiero po sporządzeniu planu podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży". Mając na uwadze cel, jaki przyświeca wnioskodawcy przy okazji nowelizacji art. 313 ust. 2 nasuwa się pytanie, czy zgodne z wolą ustawodawcy jest sformułowanie w nowelizowanym przepisie zdania, w myśl którego podstawą do wykreślenia praw, które wygasły na skutek sprzedaży, jest prawomocny plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości obciążonej (jedynie w przypadku hipoteki będzie obowiązywała inna zasada - wykreślenie na podstawie umowy sprzedaży nieruchomości). Jeżeli ustawodawca chciałby, aby podstawą do wykreślenia wszystkich praw, które wygasły na skutek sprzedaży była umowa sprzedaży nieruchomości, należałoby przyjąć niżej zaproponowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 100, w art. 313 w ust. 2 wyrazy "prawomocny plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości obciążonej" zastępuje się wyrazami "umowa sprzedaży nieruchomości" oraz skreśla się zdanie ostatnie;

10) art. 1 pkt 103, art. 319 ust. 4 – mając na względzie zapewnienie konsekwencji w zakresie formułowanych przepisów, w art. 319 ust. 4 należałoby dokonać niżej zaproponowanej zmiany redakcyjnej (analogicznie jak np. zmieniany art. 313 ust. 3).

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 103, w art. 319 w ust. 4 po wyrazie "pozostają" dodaje się wyrazy "w mocy";

11) art. 1 pkt 103, art. 320 ust. 1 – mając na względzie, że sprzedaż mienia, o której mowa w art. 320, następowała będzie w drodze przetargu albo w drodze aukcji, w art. 320 ust. 1 należałoby zastąpić spójnik alternatywy łącznej spójnikiem alternatywy rozłącznej. Analogiczna uwaga dotyczy nowelizowanych art. 321 ust. 2 oraz art. 322.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 103:
  - a) w art. 320 w ust. 1:
    - w zdaniu wstępnym oraz w pkt 1, 3 i 4 wyraz "lub" zastępuje się "wyrazem "albo",
    - w pkt 2 użyty dwukrotnie wyraz "lub" zastępuje się "wyrazem "albo",
  - b) w art. 321 w ust. 2 wyraz "lub" zastępuje się "wyrazem "albo",
  - c) w art. 322 użyty dwukrotnie wyraz "lub" zastępuje się "wyrazem "albo";

12) art. 105, art. 329 – mając na uwadze, że w art. 327 w ust. 1 ustawodawca odsyłając do ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów oznaczył roczniki, numery i pozycje Dzienników Ustaw, w których opublikowano wskazaną ustawę, przy ponownym odesłaniu do tego aktu nie wskazuje się tych informacji (§ 158 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej). W związku z tym, należałoby wprowadzić poniższą poprawkę techniczno-legislacyjną.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 105, w art. 329 skreśla się wyrazy "(Dz. U. Nr 149, poz. 703, z późn. zm.)";

13) art. 1 pkt 109, art. 342 ust. 1 pkt 1 – mając na względzie czytelność przepisu wskazana byłaby niżej zaproponowana poprawka redakcyjna.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 109 w lit. a, w ust. 1 w pkt 1 wyrazy "lub dokonanych za zgodą nadzorcy sądowego" zastępuje się wyrazami "sądowego lub dokonanych za jego zgodą".

Jakub Zabielski
Starszy legislator